

Syntetiske kuldemedier – en 'miljøbombe' av stort format

Tore Kofstad, Stiftelsen ReturGass

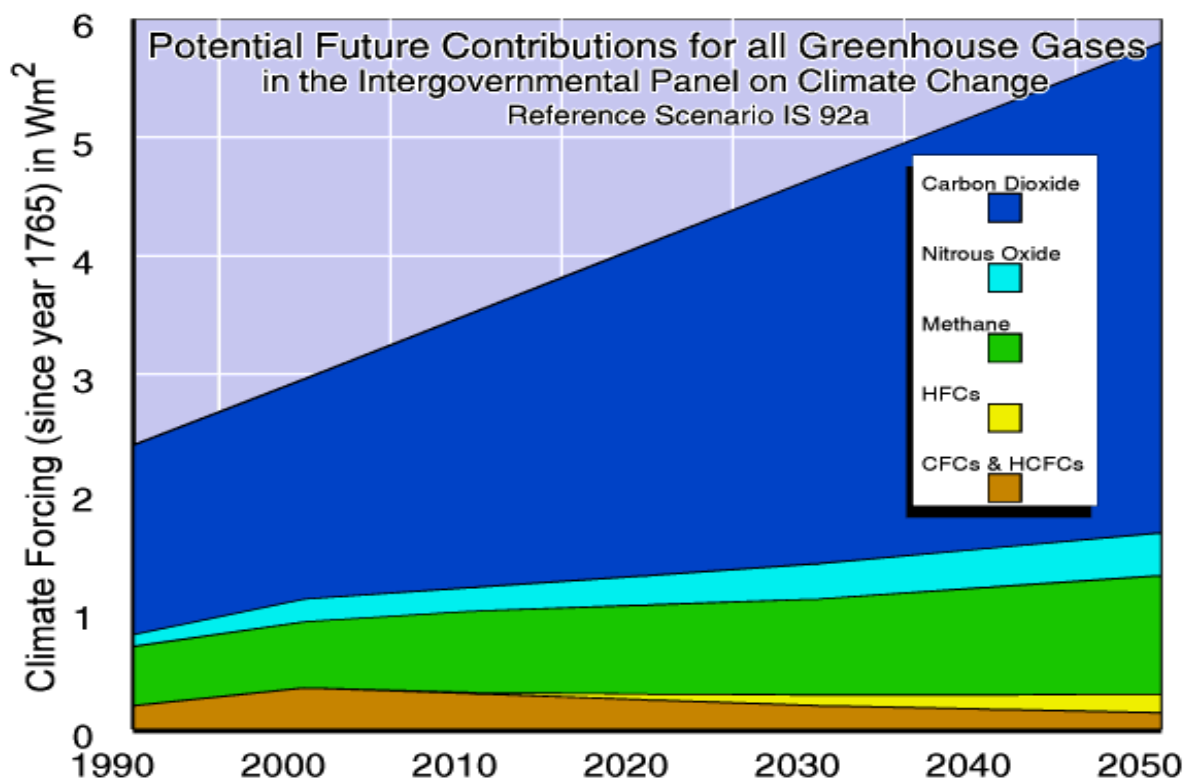
Utfasing av KFK, HKFK og andre ozonregulerende stoffer gjennomføres ved bruk av Montrealprotokollens reguleringsmekanisme d.v.s. ved en gradvis nedtrapping av produksjon og forbruk av stoffene. Som tabellen under viser er det innført en raskere utfasingstakt i EU/ EØS enn det er i andre industriland (non article 5 land). Selv om U-land (article 5 land) har en utfasingstakt som ligger 10 – 15 år etter I-landene, er det mange U-land som har vært langt foran 'skjema' når det gjelder utfasing av KFK.

Ozon Depleting Substances	Non-Article 5 – developed countries	EU + EØS	Article 5 – developing countries
Halons	01.01.94 – FF (*)	01.01.94 – FF	01.01.2010 – FF
CFCs	01.01.96 – FF	01.01.95 – FF	01.01.2010 – FF
Carbon tetrachloride	02.02.96 - FF	01.01.95 – FF	01.01.2010 - FF
HBFCs	01.01.96 – FF	01.01.96 – FF	01.01.1996 – FF
Methyl chloroform	01.01.96 – FF	01.01.96 – FF	01.01.2015 – FF
Chlorobromomethane	01.01.02 – FF	01.01.02	01.01.2002 – FF
Methyl bromide	01.01.05 – FF	01.01.05 - FF	01.01.2015 - FF
HCFCs	01.01.96 – freeze at baseline (1989 HCFC levels + 2.8% of CFC levels)	Reduction based on HCFC consumption + 2% of CFC consumption in 1989	01.01.2013: Freeze at baseline (average 2009/2010)
	01.01.04: cut by 35%	01.01.2002 – cut by 15%	01.01.2015: cut by 10%
	01.01.2010: cut by 75%	01.01.2003 – cut by 55%	01.01.2020: cut by 35%
	01.01.2015 – cut by 90%	01.01.2004 – cut by 75%	01.01.2025: cut by 67,5%
	01.01.2020 – cut by 99,5% (can only be used for refrigerator servicing after this date)	01.01.2010 – cut by 100%	01.01.2030: cut by 97,5% (can only be used for refrigerator/AC servicing after this date)
	01.01.2030 - FF	01.01.2015 - FF	01.01.2040 - FF

(*) Med FF menes full utfasing med unntak for evt. essensielle bruksområder.

En svakhet ved reguleringsmekanismen i Montrealprotokollen er at den kun retter seg mot produksjon og forbruk. Utslipp/ lekkasjer under drift eller ved 'EOL - End Of Life' reguleres ikke av Montrealprotokollen. Selv om denne 'svakheten' delvis fanges opp av andre lover og forskrifter som f.eks vår egen avfallsforskrift, er det overraskende hvor lite oppmerksomhet KFK og HKFK gassene har fått som latente bidragsytere til klimautslipp. Denne miljøutfordringen har man nå for alvor tatt tak i både i FN/ Montrealprotokollen og i EU.

I den skjematisk fremstillingen under vises det hvilket bidrag ulike typer klimagasser har på verdens klimautslipp. Figuren viser bl. annet at de ozonreduserende klimagassene KFK og HKFK vil bidra langt mer til fremtidige globale klimautslipp de neste 30 årene enn det HFK gassene vil gjøre. Det er derfor tankevekkende at KFK og HKFK gassene ikke tas med i det offisielle klimaregnskapet når de faktisk er en så stor bidragsyter.

Kartlegging av kuldemedier i det europeiske markedet

Konsulent selskapet ICF International har på oppdrag for EU kommisjonen kartlagt hvilke mengder KFK, HKFK og HFK gasser som finnes installert/lagret i Europa, både i kjøleanlegg, isolerholdige skumprodukter (PUR, XPS), brannslukningsanlegg eller i bulk. Rapporten ble offentliggjort i mars 2010. Resultatet av undersøkelsen var ikke overraskende, men likevel svært urovekkende: De potensielle mengder gjenvinnbar gass som vil komme for en dag de neste tiårene fram t.o.m. 2050 er enorme. Hvis man f.eks hadde klart å samle inn og destruere den potensielt gjenvinnbare mengde gass i 2010 ville man i dette året alene ha spart EU for et utslipp på inntil 7600 ODP tonn og nesten 96 millioner tonn CO2 ekvivalenter. Til sammenlikning lå Norges totale klimautslipp i 2008 på ca. 54 millioner tonn CO2 ekvivalenter.

Anbefalte virkemidler for å samle inn mer brukt gass

I tillegg til å kartlegge markedet har ICF International anbefalt EU kommisjonen følgende type tiltak for å øke innsamling og destruksjon av gass ved 'EOL – End of Life':

1. Utvide og forsterke eksisterende regelverk for innsamling av ozonreducerende stoffer (i hovedsak R11) fra isolerskumholdige bygningsmaterialer.
2. Utnytte synergier i allerede eksisterende lover/ forskrifter
3. Utvide bruken av produsentansvarsordninger

4. Innføre markedsbaserte mekanismer, herunder tiltak som avgift og refusjon eller systemer som gir mulighet for å opparbeide CO2 kvoter gjennom det internasjonale og frivillige kvotesystemet.

Av dette ser vi at man i Norge har ligget langt fremme når det gjelder bruk av økonomiske virkemidler for å redusere bruk og utslipp av miljøfarlige kuldemedier som KFK, HKFK og HFK. Da bransjen innførte SRGs gebyr/pante system i begynnelsen av 90 årene lå vi i Norge langt forut for vår tid. Selv om avgift og refusjonssystemet på HFK/PFK ble møtt med stor skepsis da det ble innført i 2003/2004, har det utvilsomt bidratt til stor reduksjon i bruk og utslipp av disse gassene. Samtidig har det ført til overgang til ny og mer miljø og energieffektiv teknologi. Interessant er det å se at andre land i Europa (herunder Sverige) nå vurderer å innføre tilsvarende avgiftsregime som i Norge - i tillegg til F-gass forordningen.

Mer informasjon om ICFs kartleggingsrapport er å finne under " Nyheter" på SRGs hjemmesider www.returgass.no.